

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-559956-I/12/KM

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 22 827 64 53

Warszawa, 13. XII. 2012

Pani

prof. dr hab. Barbara Kudrycka

Minister Nauki

i Szkolnictwa Wyższego

ul. Wspólna 1/3

00-529 Warszawa

Szanowno Pani Minister,

Rzecznik Praw Obywatelskich skierował do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 18 czerwca 2007 r. wystąpienie generalne zawierające postulat zmiany przepisu art. 230 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r., Nr 572 ze zm.). Z odpowiedzi Ministra z dnia 25 czerwca 2007 r. wynikało, że odpowiednie zmiany zostaną uwzględnione w pracach nad nowelizacją ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Niestety, mimo że od powyższej korespondencji minęło ponad 5 lat, postulat Rzecznika nie został uwzględniony.

Przepis art. 230 ustawy reguluje prawo organizacji na terenie uczelni zgromadzeń przez pracowników, doktorantów oraz studentów. W przypadku zgromadzeń organizowanych w lokalu uczelni, niezbędne jest uzyskanie zgody rektora. Przepis art. 230 ust. 2 stanowi, że o zamiarze zorganizowania zgromadzenia należy zawiadomić rektora co najmniej na 24 godziny przed rozpoczęciem. Ponadto, zgodnie z przepisem art. 230 ust. 3, rektor odmawia udzielenia zgody na zorganizowanie zgromadzenia w lokalu lub zakazuje zorganizowania i przeprowadzenia zgromadzenia, jeżeli jego cele lub program naruszają przepisy prawa.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza w art. 57 wolność zgromadzania się. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zostało podkreślone, że

wolność uczestniczenia w zgromadzeniach jest jednym z podstawowych uprawnień jednostki zagwarantowanych w Konstytucji i stanowi konieczny element demokracji, warunkujący korzystanie z innych wolności i praw związanych ze sferą życia publicznego (por. wyrok z dnia 10 listopada 2004 r. o sygn. Kp 1/04). Szczegółowa regulacja wolności zgromadzeń została wprowadzona w ustawie z dnia 5 lipca 1990 r. *Prawo o zgromadzeniach* (Dz. U. Nr 51, poz. 297 ze zm.). Ustawa wprowadza system tzw. notyfikacji, co oznacza, że organy władzy nie wydają pozwoleń na zorganizowanie zgromadzenia. Organizator ma obowiązek poinformowania w ustawowym terminie o planowanym zgromadzeniu, a organ gminy może, w szczególnie uzasadnionych wypadkach i po spełnieniu przesłanek ustawowych, wydać decyzję o zakazie odbycia zgromadzenia. Wybór systemu notyfikacji, zamiast reżimu, w którym odpowiedni organ wydaje zgodę na odbycie zgromadzenia, jest związany z wolnościowym charakterem tego uprawnienia. Ustawodawca mając swobodę wyboru pomiędzy systemem zgłaszania i zezwolenia uznał, że ten pierwszy w najpełniejszy sposób odpowiada istocie regulacji wolności zgromadzeń jako wolności konstytucyjnej (por. wyrok TK z dnia 10 lipca 2008 r. o sygn. P 15/08). W mojej ocenie system notyfikacji jest właściwym trybem regulacji zgromadzeń, równoważącym dwa dobra: wolność zgromadzeń i bezpieczeństwo publiczne. Wprowadzenie systemu wydawania zezwolenia na zorganizowanie zgromadzenia byłoby nieuzasadnioną reglamentacją wolności zgromadzeń.

Z powyższych względów moje wątpliwości co do zgodności z Konstytucją budzi konieczność uzyskania zgody rektora w przypadku zgromadzeń akademickich. To rozwiązanie jest bardziej restrykcyjne niż przewidziany w ustawie *Prawo o zgromadzeniach* tryb postępowania. W przypadku zgromadzenia organizowanego na otwartej przestrzeni i dostępnego dla nieokreślonych imiennie osób ustawa wymaga uprzedniego zawiadomienia organu gminy. Zgromadzenia organizowane w pomieszczeniach, w których biorą udział imiennie zaproszone osoby nie wymagają zgłoszenia. Przewidziany w *Prawie o szkolnictwie wyższym* tryb uzyskiwania zgody rektora jest surowszy, mimo że dotyczy zgromadzeń na terenie uczelni, które w konsekwencji mają ograniczony charakter. W mojej ocenie rozwiązania wprowadzone w *Prawie o szkolnictwie wyższym* są nieproporcjonalnym ograniczeniem

wolności zgromadzeń i w konsekwencji mogą być uznane za niespełniające wymagań art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Uwagi powyższe przekazuję Pani Minister, stosownie do przepisu art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.), z uprzejmą prośbą o ich rozważenie oraz poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku.

Łęka Wynerzy Szumbein

Łęka Szumbein